

КАПІТАЛІЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ

**ОЛЕКСЕНКО А.В., к.е.н., ВНЗ УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Розглянуті напрями підвищення капіталізації підприємств. Наведено перелік заходів та напрямів, за допомогою яких покращується функціонування корпоративної політики, забезпечується стабільний фінансовий стан підприємств.

The article examines the important methods of raising capital industry. A basic list of activities and methods by which improves the functioning of corporate policy, also provided a stable financial situation of enterprises.

Постановка проблеми. Ринкові перетворення підтверджують тезу про підприємства як основні суб'єкти ринку, фінансове забезпечення розвитку яких відбувається за рахунок використання не тільки власних, але і залучених з різноманітних джерел коштів. Експерти засвідчують необхідність активного розвитку ринку капіталу, функціонування якого обмежується проблемами із боку попиту, і з боку пропозиції.

В умовах ринкової економіки, розвитку корпоративного управління великого значення набуває процес капіталізації підприємств харчової промисловості. капіталізація підприємства забезпечує не лише збільшення власного капіталу, а сприяє розвитку міжнародних зв'язків та державного сектору. На сьогоднішній день розвиток процесу капіталізації стоїть дуже гостро, що пов'язано як з інфляційними процесами в країні, так і недостатнім функціонуванням корпоративного і державного сектору в країні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам капіталізації як підприємств, так і фінансових суб'єктів господарювання, в своїх роботах приділяли увагу такі вчені як: А. Барановський, В. Борщевський, І. Булеєв, І. Польова, М. Козоріз та інші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення найбільш ефективних напрямів підвищення рівня капіталізації

підприємств харчової промисловості з метою оптимального збільшення капіталу для розвитку їх діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вітчизняної економічної науки і практики економічна категорія «капіталізація» - порівняно нове поняття. Спеціалісти, які отримали освіту в Радянському Союзі, стикалися із цією категорією, вивчаючи праці класиків економічної теорії. Капіталізація розглядалася стосовно реального сектору економіки, коли частина доходу підприємства використовувалася для розвитку капіталістичного виробництва.

В соціалістичній економіці намагалися не використовувати поняття капітал. Процеси, які в капіталістичному виробництві мали назву капіталізація, в плановій економіці мали назву капітальні вкладення, фонди розвитку виробництва, технічне переозброєння і ін.

У перехідній економіці постсоціалістичних країн відбувається поступове повернення до поняття капітал, капіталізація.

У сучасній економічній літературі термін капіталізація має кілька значень [3]:

1) в банківській сфері – приєднання відсоткових доходів до основного вкладу із подальшим нарахуванням відсотків на збільшену суму вкладу (капіталізація відсотків) або збільшення вкладу за рахунок доходів від нарахованих відсотків (капіталізація вкладу);

2) в реальному секторі економіки – перетворення частини прибутку або всього прибутку в активи підприємства;

3) визначення вартості майна за прибутком, який воно приносить;

4) як синонім ринкової капіталізації, вартість підприємства, яка визначається шляхом множення його акцій і облігацій на їх ринкову вартість;

5) ринкова капіталізація (англ. market capitalization) акціонерного підприємства – вартість всіх його акцій, тобто ціна, яку необхідно було б заплатити у випадку його купівлі (якщо не враховувати зміну ціни акцій в процесі їх купівлі);

6) капіталізація (англ. capitalization) – оцінка вартості підприємства (матеріального і інтелектуального капіталу),

земельної ділянки, цінних паперів і іншого майна, яка визначається шляхом розрахунку приведеної суми очікуваних доходів, яку беруть за весь період майбутнього використання. Капіталізація може бути недостатньою, достатньою або зайвою в залежності від співвідношення між економічним (ринковим) капіталом підприємства і капіталом підприємства, яке реально існує в поточний момент часу. Зайва капіталізація часто викликає незадоволення інвесторів, оскільки, на їхню думку, відбувається неефективне використання грошових ресурсів: вільні засоби підприємства не інвестуються, не приносять йому додаткового прибутку, а капіталізуються. «Недостатня капіталізація» або «гонка» найчастіше виникає в ситуаціях, коли фінансування діяльності підприємства здійснюється за рахунок позикових засобів;

7) ринкова капіталізація підприємства – це добуток ринкової вартості акцій підприємства на кількість всіх акцій, що становлять акціонерний капітал; результат перетворення в акціонерний капітал позикових зобов'язань підприємства.

Це свідчить про те, що на сьогодні проблема чіткого визначення і розмежування таких понять як «капіталізація економіки», «капіталізація підприємства», «капіталізація банкової системи», «капіталізація фондового ринку» і ін. актуальна.

Одним із перших, як свідчать публікації [1, 5], капіталізацію розмежував А.І. Барановський, визначивши:

— капіталізацію економіки як: а) основний інструмент забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку; б) спосіб впровадження інноваційної моделі; в) міру оцінки рівня розвитку національної економіки в цілому, її окремих галузей і суб'єктів господарювання, їх конкурентоздатності; г) індикатор ефективності економіки, в тому числі її соціальних функцій і довіри до неї;

— ринкова капіталізація підприємства є економічною категорією, оскільки обумовлює первинний розподіл, стимулюючи перерозподіл прибутку і доходів на користь підприємства, держави і домашніх господарств завдяки розширенню виробництва і випуску цінних паперів.

На рівні підприємств харчової промисловості доцільно виділяти капіталізацію матеріальних факторів і капіталізацію інтелектуального капіталу. Останнє надзвичайно важливе в умовах

інноваційної економіки, інноваційного розвитку економіки.

На сучасному етапі існують проблеми підвищення рівня капіталізації, які можливо вирішити за наступними напрямками.

Значний вплив на рівень капіталізації має інвестиційна діяльність. Завдяки інвестуванню коштів у підприємство харчової промисловості збільшується не тільки його капіталізація, а й зростають надходження до бюджету, відбувається розвиток інфраструктури, модернізація технологій, встановлення іміджевих дивідендів, розвиток фондового ринку, вдосконалення управлінської системи. Тому основними завданнями мають стати: сучасні регіональні програми та підприємницькі стратегії, орієнтовані на залучення не лише прямих, але і портфельних інвестицій, що сприяють раціональному розвитку багатьох галузей; налагодження співпраці підприємств з органами державної і місцевої влади; надання пільг інвесторам; розвиток більш довгострокових програм [2].

Ще одним кроком на шляху збільшення рівня капіталізації має бути впровадження довгострокової стратегії наукового та інноваційного розвитку. Дана стратегія повинна базуватися на державному вкладенні ресурсів у розвиток науки, науково-дослідних та навчальних закладів, створенні умов для реалізації інновацій в реальний сектор економіки; повинна передбачати вирішення комплексу локальних завдань, спрямованих на:

- визначення потенційних можливостей здійснення інноваційної діяльності на підприємствах харчової промисловості та її фінансового забезпечення;

- оцінку фактичного використання інвестиційного потенціалу регіонів України;

- порівняння інноваційної діяльності в регіонах з досягненнями світової системи господарювання;

- виділення коштів підприємствами для впровадження новітніх технологій, нові форми організації та управління.

Процес збільшення капіталізації відбувається за допомогою власних та залучених коштів, де залучені кошти мають більш вагоме значення за рахунок простоти отримання, різноманітності шляхів інвестування та ефективністю використання. В Україні на практиці використовуються лише традиційні способи залучення капіталу: акціонування, боргове фінансування, первинне

розміщення акцій, кредитування, оренда, для активізації інвестиційної діяльності неабияке значення має стимулювання лізингових операцій – гарантованого товарного інвестування [4].

Висновки. Таким чином, питання підвищення рівня капіталізації підприємств харчової промисловості є актуальним, оскільки: збільшення ринкової капіталізації підприємства викликає у інвесторів додатковий інтерес, тим самим сприяє припливу фінансових ресурсів, підвищенню іміджу підприємства, підвищенню рівня конкурентоспроможності продукції; зростання вартості підприємства (капіталізації) підвищує благоустрій акціонерів за рахунок приросту курсової вартості акцій; підвищення рівня капіталізації дає можливість виходу підприємств на міжнародний фондовий ринок.

При ефективному використанні фінансового, маркетингового та управлінського потенціалу підприємств харчової промисловості можливо досягти їх капіталізації і вийти на міжнародний рівень фінансових відносин.

У подальших дослідженнях підвищення капіталізації підприємств харчової промисловості необхідно провести аналіз і доцільність міжнародного співробітництва підприємств з фінансовими установами; методів оптимізації структури капіталу; введення більшої кількості цінних паперів в обіг підприємства; співпраці з банківськими установами.

Література.

1. Барановский А. Недокапитализированная экономика / А. Барановский // Зеркало недели. – 2003. – №42.
2. Боцшевський В. Формування регіональної системи залучення іноземних інвестицій / В. Борщевський, І. Польова // Регіональна економіка. – 2006. – №4. – С. 34-36.
3. Капитализация [Электронный ресурс] // Экономический словарь. – Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/>.
4. Козоріз М. Аналіз та оцінка інноваційності розвитку економіки регіонів / М. Козоріз, О. Денис // Регіональна економіка. – 2006. – №4. – С. 38-42.
5. Шевченко Н.В. Особливості дослідження сутності капіталізації промислових підприємств / Н.В. Шевченко // Регіональна економіка. – 2008. – №3. – С. 175-181.